سرآمد اقتصاد

چهارشنبه- ۴ آذر ۱۴۰۵- سال دوازدهم- شماره ۲۶۴۴

«سرآمد» بررسی کرد؛

اقتصاد دریامحور ایران میان ظرفیت‌های ساحلی و موانع توسعه

سهم ۲ درصدی در تولید ناخالص داخلی در برابر هدف رشد ۱۶ درصدی

گروه اقتصاد دریا ــ ایرج گلشنی - اقتصاد دریامحور در ایران با یک تناقض جدی روبه‌روست؛ کشوری با هزاران کیلومتر نوار ساحلی، دسترسی به آب‌های آزاد، موقعیت راهبردی در مسیرهای تجاری و ظرفیت گسترده بندری و صنعتی، همچنان سهم محدودی از تولید ناخالص داخلی خود را از فعالیت‌های دریایی به دست می‌آورد. برآوردهای موجود، سهم این بخش را حدود ۲ تا ۲.۵ درصد اعلام می‌کنند؛ رقمی که در مقایسه با برخی کشورهای برخوردار از اقتصاد دریایی توسعه‌یافته، فاصله قابل توجهی دارد.

در حالی که برخی آمارهای بین‌المللی از سهمی تا ۵۰ درصدی اقتصاد دریا در تولید ناخالص داخلی بعضی کشورها حکایت دارند، ایران هنوز نتوانسته ظرفیت‌های جغرافیایی خود را به فعالیت اقتصادی متناسب تبدیل کند. این فاصله نشان می‌دهد مسئله اقتصاد دریامحور صرفاً کمبود فرصت یا منابع طبیعی نیست؛ ضعف زیرساخت، محدودیت فناوری، کمبود نیروی انسانی متخصص، ناهماهنگی دستگاه‌های اجرایی و موانع قانونی نیز در شکل‌گیری این وضعیت نقش دارند.

برآوردها همچنین نشان می‌دهند که اقتصاد جهانی دریا در سال‌های منتهی به ۲۰۳۰ با روند توسعه قابل توجهی روبه‌رو خواهد شد. در چنین شرایطی، سهم محدود ایران از این بازار، ضرورت بازنگری در سیاست‌های توسعه دریایی را افزایش می‌دهد. در برنامه هفتم توسعه نیز ۹ محور اصلی برای تقویت اقتصاد دریامحور در نظر گرفته شده و بر اساس سیاست‌های کلی، رشد اقتصادی این بخش باید دو برابر رشد سایر بخش‌های اقتصاد باشد؛ به این معنا که در صورت تحقق رشد اقتصادی ۸ درصدی، هدف رشد بخش دریا به ۱۶ درصد می‌رسد.

با این حال، تعیین هدف‌های بلندپروازانه بدون اصلاح موانع ساختاری، تضمینی برای افزایش سهم اقتصاد دریا نخواهد بود.

توسعه دریامحور؛ فراتر از فعالیت در آب‌ها

یکی از محدودیت‌های موجود در سیاست‌گذاری، نگاه محدود به اقتصاد دریا و تمرکز بر فعالیت‌هایی است که مستقیماً در آب‌ها انجام می‌شوند. توسعه دریامحور به مجموعه‌ای از فعالیت‌های اقتصادی در دریا، سواحل و پس‌کرانه‌ها وابسته است. کریدورهای تجاری، ترانزیت، حمل‌ونقل ترکیبی، صنایع وابسته به بنادر، گردشگری ساحلی، شیلات و خدمات پشتیبان، حلقه‌های مرتبط این زنجیره هستند.

نادیده‌گرفتن ارتباط میان این بخش‌ها موجب می‌شود ظرفیت واقعی اقتصاد دریایی در برنامه‌ریزی‌ها دیده نشود. بندری که به شبکه ریلی و جاده‌ای کارآمد متصل نیست یا از صنایع و مراکز لجستیکی پس‌کرانه برخوردار نیست، نمی‌تواند از تمام ظرفیت تجاری خود استفاده کند. بنابراین، توسعه دریامحور نیازمند پیوند میان فعالیت‌های بندری، صنعتی، تجاری و ترانزیتی است.

در همین راستا، مسئولان حوزه اقتصاد دریا از شناسایی ۱۵ زنجیره ارزش دریامحور با مشارکت فعالان اقتصادی، دانشگاهیان، شرکت‌های صنعتی و دانش‌بنیان خبر داده‌اند. برای این منظور، ۱۵ کارگروه تخصصی با مشارکت بیش از ۴۰۰ نفر تشکیل شده و سبد پروژه‌های مرتبط با هر زنجیره مشخص شده است. همچنین برخی فعالان این حوزه به سمت تشکیل کنسرسیوم‌های عملیاتی حرکت کرده‌اند.

با وجود این اقدامات، معیار اصلی موفقیت این برنامه‌ها، تعداد کارگروه‌ها و جلسات کارشناسی نیست؛ میزان سرمایه‌گذاری جذب‌شده، پروژه‌های به بهره‌برداری رسیده، ارزش افزوده ایجادشده و سهم واقعی این زنجیره‌ها در تولید ناخالص داخلی باید مشخص شود.

سه مانع اصلی؛ فناوری، نیروی انسانی و قوانین

توسعه صنایع دریایی به فناوری‌های پیشرفته، تجهیزات تخصصی و دانش مهندسی وابسته است. با این حال، فاصله فناوری در بخش‌هایی از صنعت دریایی ایران همچنان یکی از موانع افزایش بهره‌وری و رقابت‌پذیری محسوب می‌شود. توسعه کشتی‌سازی، تعمیرات تخصصی، تجهیزات بندری، سامانه‌های هوشمند مدیریت حمل‌ونقل و فناوری‌های مرتبط با انرژی دریایی، بدون تقویت ظرفیت علمی و صنعتی امکان‌پذیر نیست. در کنار فناوری، کمبود نیروی انسانی متخصص نیز توسعه این بخش را محدود می‌کند. تربیت نیروهای فنی و مهندسی، گسترش رشته‌های دانشگاهی مرتبط با دریا، توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و ارتباط دانشگاه‌ها با صنایع دریایی باید در اولویت قرار گیرد. فاصله میان آموزش دانشگاهی و نیازهای عملیاتی شرکت‌های دریایی، یکی از موضوعاتی است که می‌تواند هزینه فعالیت و بهره‌وری این صنایع را تحت تأثیر قرار دهد.

سومین مانع به قوانین و مقررات بازمی‌گردد. با وجود تأکید سیاست‌های کلی بر توسعه اقتصاد دریامحور، اصلاح قوانین متعارض و تصویب مقررات مورد نیاز همچنان از الزامات اجرایی این سیاست‌هاست. انتظار می‌رفت پس از ابلاغ سیاست‌های مرتبط، مجلس برای رفع موانع قانونی و ایجاد چارچوب‌های جدید اقدام کند؛ با این حال، نبود تحرک کافی در این زمینه، فاصله میان سیاست‌گذاری و اجرا را افزایش داده است.

این سه حوزه به یکدیگر وابسته‌اند. فناوری بدون نیروی متخصص به بهره‌وری نمی‌رسد، سرمایه انسانی بدون بازار کار و زیرساخت مناسب جذب صنایع نمی‌شود و سرمایه‌گذاری نیز در محیطی با قوانین نامشخص و متعارض با ریسک بیشتری مواجه خواهد شد.

اقتصاد نفتی و ظرفیت‌های مغفول سواحل

یکی از دلایل پایین‌ماندن سهم اقتصاد دریا، تمرکز تاریخی اقتصاد ایران بر نفت و گاز است. با وجود تلاش‌های انجام‌شده برای کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی، بخش مهمی از سیاست‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری کشور همچنان حول صنایع هیدروکربنی شکل گرفته است. این تمرکز، توجه و منابع کمتری را به سایر ظرفیت‌های اقتصادی، از جمله صنایع دریایی، گردشگری ساحلی، شیلات و خدمات بندری اختصاص داده است.

در همین حال، ظرفیت جغرافیایی سواحل کشور قابل توجه است. چهار استان جنوبی با حدود ۴۹۰۰ کیلومتر خط ساحلی، ۱۲ هزار و ۹۶۲ روستا و ۱۹۰ شهر و سه استان شمالی با ۸۹۰ کیلومتر خط ساحلی، ۶۵۷۴ روستا و آبادی و ۱۳۹ شهر، مجموعه گسترده‌ای از فرصت‌های تجاری، صنعتی، گردشگری و سکونتی را در اختیار دارند.

با وجود این ظرفیت، بخش قابل توجهی از فرصت‌های اقتصادی و جمعیتی سواحل همچنان بالفعل نشده است. نزدیکی به مسیرهای اصلی تجارت آسیا، دسترسی به آب‌های آزاد و موقعیت بنادر جنوبی می‌تواند زمینه توسعه صنایع صادرات‌محور و خدمات لجستیکی را فراهم کند؛ اما این مزیت‌ها بدون سرمایه‌گذاری در زیرساخت و ایجاد محیط مناسب برای فعالیت اقتصادی، به ارزش افزوده تبدیل نمی‌شوند.

توزیع نامتوازن جمعیت؛ مانع توسعه سواحل جنوبی

یکی دیگر از مسائل مهم اقتصاد دریامحور، نحوه استقرار جمعیت در مناطق ساحلی است. بر اساس آمارهای ارائه‌شده، هفت استان ساحلی با برخورداری از ۲۴.۲ درصد مساحت کشور، حدود ۶.۲۲ درصد جمعیت را در خود جای داده‌اند. از این میزان نیز حدود ۹ میلیون نفر، معادل نزدیک به ۱۰ درصد جمعیت کشور، در حاشیه سواحل مستقر هستند.

این توزیع نامتوازن در سواحل شمالی و جنوبی نیز قابل مشاهده است؛ در حالی که بخش‌هایی از حاشیه دریای خزر با تراکم جمعیتی بالاتری مواجه‌اند، مناطق وسیعی از سواحل دریای عمان از جمعیت و فعالیت اقتصادی متناسب برخوردار نیستند. توسعه جمعیت‌پذیری در سواحل جنوبی می‌تواند به ایجاد بازارهای جدید، افزایش اشتغال، تقویت امنیت و گسترش فعالیت‌های صنعتی و تجاری کمک کند. همچنین نزدیکی به منابع دریایی امکان توسعه زیرساخت‌های تأمین آب و انرژی را فراهم می‌کند. با این حال، انتقال جمعیت بدون ایجاد فرصت شغلی، خدمات عمومی، مسکن، حمل‌ونقل و زیرساخت‌های ضروری نمی‌تواند به توسعه پایدار منجر شود.

در همین چارچوب، شورای عالی انقلاب فرهنگی در بررسی پیش‌نویس سند جامع توسعه دریایی کشور، افزایش جمعیت‌پذیری مناطق ساحلی و جزایر جنوبی را به میزان ۶.۵ درصد از کل جمعیت کشور هدف‌گذاری کرده است. تحقق این هدف به آمایش سرزمینی، تعیین ظرفیت واقعی مناطق، توسعه شهرهای ساحلی و فراهم‌کردن زیرساخت‌های اقتصادی و اجتماعی وابسته است.

فاصله سیاست‌های توسعه دریایی تا اجرای عملیاتی

سیاست‌های کلی نظام و برنامه هفتم توسعه بر استفاده از ظرفیت‌های جغرافیایی، تقویت صادرات، گسترش تجارت خارجی، توسعه ترانزیت و بهره‌گیری از مزیت‌های منطقه‌ای تأکید دارند. با این حال، فاصله میان این اهداف و وضعیت موجود نشان می‌دهد که سیاست‌گذاری به‌تنهایی نتوانسته مسیر توسعه دریامحور را هموار کند.

اکنون مسئله اصلی، تبدیل اهداف کلان به برنامه‌های اجرایی قابل سنجش است. سهم سرمایه‌گذاری در صنایع دریایی، میزان پیشرفت پروژه‌های بندری و صنعتی، تعداد فرصت‌های شغلی ایجادشده در سواحل، عملکرد زنجیره‌های ارزش و میزان مشارکت بخش خصوصی باید به‌صورت منظم ارزیابی و منتشر شود. افزایش سهم ایران از اقتصاد دریا به تشکیل کارگروه‌های بیشتر یا اعلام اهداف بلندمدت محدود نمی‌شود. تا زمانی که موانع فناوری، آموزش، قوانین، زیرساخت و توزیع نامتوازن جمعیت برطرف نشوند، ظرفیت گسترده سواحل و آب‌های کشور همچنان فاصله زیادی با ارزش اقتصادی قابل تحقق خواهد داشت. آزمون اصلی سیاست‌های دریامحور نیز در میزان تغییر این شاخص‌ها و تبدیل ظرفیت‌های جغرافیایی به تولید، اشتغال و درآمد پایدار مشخص می‌شود.

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۵۶۰۳۲۷۰۰۶۰۰۲۹۴۳ - ۱۴۰۵،۰۸،۰۵ هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی شهرستان طارم تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی آقای محمد محمدی فرزند جمشید بشماره شناسنامه ۷۹ صادره از طارم به شماره ملی ۵۳۹۹۹۲۱۷۸۲ در ششدانگ یک قطعه زمین زراعی معروف به خوره تو به مساحت ۴۸۳۹،۸۹ مترمربع از مالکیت رسمی وهاب حسینی به متقاضی واقع در بخش هشت زنجان شهرستان طارم قریه اندر پلاک ۱۸ اصلی را نموده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی میشود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می توانند در شهرها از تاریخ انتشار اولین آگهی و در روستاها از تاریخ الصاق آگهی در روستا به مدت دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض، دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند و گواهی تقدیم دادخواست را به اداره ثبت محل تحویل نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. شناسه آگهی: ۲۳۲۳۴۹۴

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۵/۰۸/۱۹ - تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۵/۰۹/۰۴

رئیس اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان طارم - سید رضا شفیعی

قوۀ قضائیه - سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان مازندران
اداره ثبت اسناد و املاک حوزه ثبت ملک محمود آباد
هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی
آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آیین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۵۶۰۳۱۰۰۱۶۰۱۸۰۱۰ هیات اول /دوم موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک محمودآباد تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی آقای /خانم عباس ثمن آبادی‌شومیا فرزند اصغر به شماره شناسنامه ۱۱۶۲ صادره از محمودآباد در ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی با کاربری کشاورزی به مساحت ۱۳۴/۲۳ مترمربع پلاک ۶۳۰ فرعی از ۳۶ اصلی واقع در بخش ۱۰ شومیا خریداری از مالک رسمی آقای علی‌اکبر هاشمی محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض، دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. شناسه آگهی: ۲۳۱۷۱۱۷

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۵/۰۸/۱۹ - تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۵/۰۹/۰۴

مهدی آزاد - رئیس ثبت اسناد و املاک

هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی
آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۵۶۰۳۱۳۰۰۸۰۰۰۹۲۶ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وذ بیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک پیرانشهر تصرفات مالکانه بلا معارض متقاضی آقای کیوان بازیان فرزند عبداله بشماره ملی ۲۹۰۰۲۲۰۷۳۴ صادره از نقده نسبت به نشدانگ یک باب خانه به مساحت ۱۲۰ متر مربع تحت پلاک ۱۷۵۹ فرعی از ۲۱ واقع در بخش ۲۲ ارومیه خریداری از آقای مصطفی توفان محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آهی می شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۵/۰۸/۱۹ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۵/۰۹/۰۴ - شناسه آگهی: ۲۳۲۱۰۸۹

حبیب الهامی ثبت اسناد و املاک پیرانشهر